| **Частична предварителна оценка на въздействието** | |
|---|---|
| **Институция:**<br>Министерство на труда и социалната политика | **Нормативен акт:**<br>Постановление за изменение и допълнение на Наредбата вписване в регистъра на заетостта |
| ○ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет | ○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:<br>…… |
| **Лице за контакт:**<br>**Калина Петкова, директор на Дирекция „Трудово право, обществено осигуряване и условия на труд“** | **Телефон и ел. поща:**<br>**Kalina.Petkova@mlsp.government.bg** |

**1. Проблем за решаване:**

**При изграждане на регистъра на заетостта е установен проблем със синхронизиране на данните, съхранявани в регистъра на трудовите договори и при подаване на електронни трудови записи чрез използване на персонален идентификационен код, издаден от Националната агенция за приходите**

*1.1.Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.*

Със Закона за изменение и допълнение на Кодекса на труда (ЗИД на КТ) (обн., ДВ, бр. 85 от 2023 г.) са направени промени в глава седемнадесета, раздел I на Кодекса на труда, с които се създава задължение за изграждане на регистър на заетостта, който съдържа единните електронни трудови записи на работниците и служителите. Регламентирано е, че единният електронен трудов запис е електронен документ, който съдържа данни и обстоятелства, свързани с трудовата дейност на работника или служителя, и е официален удостоверителен документ. В § 28 от преходните и заключителните разпоредби на ЗИД на КТ е определено, че изпълнителният директор на Националната агенция за приходите (НАП) изгражда регистъра на заетостта в срок да 1 юни 2025 г., като това следва да се извърши база на регистъра на трудовите договори и при необходимост - на база на други източници.

С Постановление № 267 от 29.07.2024 г. на Министерския съвет е приета Наредбата за вписване в регистъра на заетостта (Наредбата). С нея са определени сроковете, начинът и редът за вписване и съхранение на данни в регистъра на заетостта.

В процеса на техническото изграждане на регистъра от НАП са установени затруднения, които възникват при логическото обвързване на подаваните през минали периоди данни в регистъра на трудовите договори с данните, които ще постъпват с електронен трудов запис (ЕТЗ) по реда на Наредбата. За избягване на тези затруднения е необходимо да се коригират данни, които са налични в регистъра на трудовите договори, подавани през минал период, но в Наредбата не е предвидено основание за това. В процеса на изграждането на регистъра на заетостта е установено, че за част от работодателите предпочитан начин за подаване на данни е използването на персонален идентификационен код, издаден от НАП чрез портала за електронни услуги на НАП. Тази възможност не е изрично предвидена към момента в Наредбата, което може да създаде допълнителни затруднения в процеса на подаване на данните.

*1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).*

Посоченият проблем не може да бъде решен в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности. Разпоредбата на чл. 62, ал. 5 от КТ изрично делегира правомощията на Министерския съвет да определи с наредба изискванията относно реда и данните, необходими за извършване на вписване в регистъра на заетостта. Поради това липсата на изрично предвидена нормативна възможност за подаване на ЕТЗ за поправка на съществуващи данни в регистъра на трудовите договори е предпоставка за правна несигурност, която не може да се преодолее чрез технически средства.

*1.3.Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.*

Действащата нормативна уредба не позволява решаване на проблема, тъй като с промените в КТ (в сила от 1 юни 2025 г.), се предвижда задължение нормативно да се определят начинът и редът, вкл. форматът за събиране и съхранение на данни в регистъра на заетостта. Без приемане на нормативните промени няма да има възможност НАП при изграждането на регистъра на заетостта да заложи необходимите софтуерни изисквания, които да оптимизират процесите по създаване и поддържане на регистъра на заетостта, вкл. логическо обвързване на наличните данни за регистрираните трудови договори с данните, които ще се вписват с електронния трудов запис.

*1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.*

Предвид законовата делегация в чл. 62, ал. 5 от КТ, която изрично оправомощава Министерският съвет да определи с наредба редът и данните, необходими за извършване на вписване в регистъра на заетостта, е необходимо да бъдат приети промени в Наредбата.

Изменението на Наредбата не е свързано с въвеждане на изисквания, произтичащи от правото на ЕС.

*1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?*

Не.

**2. Цели:**

*Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.*

**Цел 1** „Осигуряване на сигурност и достоверност на данните, свързани с трудовите правоотношения.“

**Цел 2 „**Намаляване на административната тежест за работодателите по отношение подаването на електронни трудови записи.“

**3. Заинтересовани страни:**

*Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).*

1. **Пряко заинтересовани страни:**

- **работници и служители** по трудово правоотношение - 2 313 666 (по данни на НСИ, „Краткосрочна статистика на заетостта и разходите за труд 2024 г.“);
- **работодатели** (общ брой предприятия) – 449 481 (по данни на НСИ, годишно изследване за 2022 г., „Годишна бизнес статистика“);

- **Национална агенция за приходите** – в качеството на администрация, която има задължение да създаде и поддържа регистъра на заетостта.

**2. Косвено заинтересовани страни:**

- **Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“** - при осъществяване на контрол относно спазването на трудовото законодателство;
- **Националния статистически институт** – при публикуването на агрегирани данни от регистъра на заетостта.

**4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:**

**4.1. По проблем „При изграждане на регистъра на заетостта е установен проблем със синхронизиране на данните, съхранявани в регистъра на трудовите договори и при подаване на електронни трудови записи чрез използване на персонален идентификационен код, издаден от Националната агенция за приходите“**

**Вариант 1 „Без действие“:**

*1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.*

**Описание:**

Вариантът „Без действие“ се характеризира с непредприемането на никакви действия. При този вариант няма да се приемат промени в Наредбата. Това ще е предпоставка за нарушаване на един от основните принципи на създаването и поддържането на регистъра на заетостта, заложен в чл. 347, ал. 2 от КТ, а именно гарантирането на актуалност и точност на съхраняваните данни. Предпоставка е за допълнителна административна тежест за част от работодателите, които при липса на изрична възможност за подаване на електронни трудови записи по електронен път чрез използване на персонален идентификационен код ще се снабдяват с квалифициран електронен подпис.

**Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:**

При Вариант 1 „Без действие“ не се очакват положителни (икономически/социални/екологични) въздействия върху заинтересованите страни.

**Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:**

Липсата на ясна регламентация относно реда и данните, необходими за извършване на вписване в регистъра на заетостта, ще е сериозна предпоставка за отрицателни въздействия за всички заинтересовани страни.

- **За работниците и служителите:** Съхраняваните данни в регистъра на заетостта няма да са актуални и точни, което е предпоставка за затруднения при удостоверяването на наличие на трудов стаж и ползване на трудови права.

- **За работодателите:**

Вариант 1 ще се отрази отрицателно на тази група лица, поради опасността, съхраняваните данни в регистъра на заетостта да не са актуални. За работодателите няма да съществува възможност за поправка на данни, които към момента са вписани в регистъра на трудовите договори. Това може да доведе до допълнителни затруднения при последващи вписвания в регистъра на заетостта. За някои от работодателите този вариант на действие е свързан с допълнителна административна тежест и разходи, свързани с необходимостта от издаване на квалифициран електронен подпис.

- **За Националната агенция за приходите:**

Ще затрудни процеса по изграждане и поддържане на регистъра на заетостта и ще доведе до технически грешки при логическо обвързване на наличните данни в регистъра на трудовите договори с данните, които ще постъпват с електронен трудов запис (ЕТЗ) по реда на Наредбата.

- **За Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“:**

Посоченият вариант ще се отрази негативно върху възможността за осъществяване на ефективна и ефикасна контролна дейност. При този вариант на дейностите ще съществуват затруднения при събирането на доказателствени средства в рамките на административни и

административнонаказателни производства. Това ще ограничи възможностите за предприемане на предвидените в законодателството принудителни административни мерки при нарушаване на трудовите права, особено за минал период. Ще се повиши броят на жалбите и сигналите, подавани от наети лица, които няма да могат да реализират трудови права, с оглед на липсата на достоверни източници на данни.

**- За Националния статистически институт:**

Посоченият вариант ще се отрази негативно върху дейността на Националния статистически институт, който няма да изпълни законовото задължение за публикуване на достоверна статистическа информация относно заетостта, като ползва данните от регистъра на заетостта.

*1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)*

**Специфични въздействия: Въздействия върху малките и средните предприятия:** Вариант 1 „Без действие“ ще окаже отрицателно въздействие върху малките и средни предприятия, за които ще съществува сериозна правна несигурност при администрирането на трудовите отношения. Допълнително ще се повишат разходите им, предвид необходимостта от издаване на различни документи, доказващи факти и обстоятелства, свързани с трудовите правоотношения на наетите от тях работници и служители.

**Административна тежест:** При този вариант на действие административната тежест по отношение на малките и средни предприятия, както и при всички заинтересовани страни ще се повиши. За наетите лица ще е необходимо да изискват отделни документи за доказване на факти и обстоятелства, свързани с трудовите правоотношения, съответно за работодателите ще е необходимо да се подготвят и издават тези документи. За работодателите, които към момента нямат квалифициран електронен подпис, ще е необходимо да се снабдят с такъв, което е допълнителна административна тежест, свързана с човешки, времеви и финансов ресурс.

**Вариант 2 „Приемане на промени в Наредбата за вписване в регистъра на заетостта, с които се предоставя възможност за синхронизиране на данните, съхранявани в регистъра на трудовите договори и за вписване на данни с персонален идентификационен код, издаден от Националната агенция за приходите“**

*2.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.*

**Описание:**

Вариант 2 е свързан с приемане на промени в Наредбата, с които да се предостави възможност за синхронизиране на данните, съхранявани в регистъра на трудовите договори, подавани през минали периоди, както и за вписване на данни с персонален идентификационен код, издаден от Националната агенция за приходите. Това е предпоставка да се изпълнят качествено и в срок законовите изисквания за изграждане на регистъра на заетостта от НАП в съответствие с основите принципи заложени в чл. 347, ал. 2 от КТ. По този начин ще се оптимизират процесите по създаване и поддържане на регистъра на заетостта, вкл. логическо обвързване на наличните данни за регистрираните трудови договори с данните, които ще постъпват с електронен трудов запис (ЕТЗ). Ще се намали административната тежест за част от работодателите по отношение подаването на електронни трудови записи.

**Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:**

Ясната регламентация на реда и данните, необходими за извършване на вписване в регистъра на заетостта, е предпоставка за положителни икономически и социални въздействия за всички заинтересовани страни. Създаването на възможност за логическо обвързване на данните от регистъра на трудовите договори с регистъра на заетостта е предпоставка за сигурност на данните, свързани с трудовите правоотношения.

**- За работниците и служителите:**

Промените в Наредбата ще окаже положително въздействие върху наетите лица, тъй като след 1 юни 2025 г. работниците и служителите по трудово правоотношение ще имат възможност да доказват факти и обстоятелства, свързани с трудовите правоотношения, чрез използване на данните от регистъра на заетостта. Създаването на възможност за логическа свързаност на данните от регистъра на заетостта с тези от регистъра на трудовите договори ще помогне да се доказват факти и обстоятелства за минал период. Освен това достъпът на лицата до техните единни електронни трудови записи, в които има данни за минал период, е допълнително условие за повишена осведоменост и защита на трудовите им права, доколкото данните ще се съхраняват в електронния регистър без възможност да се загубят или унищожат. Съхраняваните данни в регистъра на заетостта ще са актуални и точни, което ще доведе до пълноценното им използване при ползване на трудови права.

**- За работодателите:**

Вариант 2 ще се отрази положително на тази група лица, тъй като се създава ясна нормативна регламентация на реда и данните, необходими за извършване на вписване в регистъра на заетостта. Това ще намали административната тежест при администриране на трудовите правоотношения, чрез намаляване на времевия и финансов ресурс. Ясната регламентация ще допринесе за по-голяма правна сигурност и е предпоставка за избягване на съдебни спорове. Съхраняваните данни в регистъра на заетостта ще са актуални и точни, което ще облекчи работата на работодателите и ще намали административната тежест за част от тях, които притежават персонален идентификационен код, издаден от НАП.

**- За Националната агенция за приходите:**

Промените в Наредбата ще гарантират ефективното изпълнение на законовите задължения на НАП да изгради и поддържа регистър на заетостта на база на регистъра на трудовите договори. Определянето на ясни правила относно реда и данните, необходими за извършване на вписване в регистъра на заетостта, ще спомогне за предоставяне на качествени административни услуги от НАП, което ще повиши престижа на институцията и е свързано с повишаване на доверието на гражданите към нея.

**- За Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“:**

Посоченият вариант ще се отрази положително върху възможността за осъществяване на ефективна и ефикасна контролна дейност. Контролните органи ще имат възможност да ползват данните от регистъра на заетостта в рамките на контролната дейност, което ще е от полза при събирането на доказателства в рамките на административните и административнонаказателните производства. Това ще увеличи възможностите за предприемане на предвидените в законодателството принудителни административни мерки при нарушение на трудовите права. Може да се очаква намаляване на броя на жалбите и сигналите, подавани от наети лица, предвид по-голямата им възможност да реализират трудови права, с оглед на наличието на достоверен източник на данни.

**- За Националния статистически институт:**

Посоченият вариант ще се отрази положително върху дейността на Националния статистически институт, който ще да има възможност да използва достоверни първични данни, подавани от работодателите.

**Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:**

Не се идентифицират негативни икономически, социални или екологични въздействия върху пряко или косвено заинтересованите лица.

*2.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)*

**Специфични въздействия: Въздействия върху малките и средните предприятия:** Вариант 2 ще окаже положително въздействие върху малките и средни предприятия, за които ще съществува правна сигурност при администрирането на трудовите отношения. Ще се намалят разходите им,

защото няма да е необходимо да издават различни документи, доказващи факти и обстоятелства, свързани с трудовите правоотношения на наетите от тях работници и служители. Няма да е необходимо да се снабдяват с квалифициран електронен подпис за тези работодатели, които имат персонален идентификационен номер, издаден от НАП.
**Административна тежест:** При този вариант административната тежест по отношение на всяка от групите заинтересовани лица ще се намали.

**5. Сравняване на вариантите:**
**Степени на изпълнение по критерии:** 1) висока; 2) средна; 3) ниска.
**5.1. По проблем 1:**

| | | **Вариант 1** | **Вариант 2** |
|---|---|---|---|
| ***Ефективност*** | **Цел 1** „Осигуряване на сигурност и достоверност на данните, свързани с трудовите правоотношения.“ | ниска | висока |
| | **Цел 2** „Намаляване на административната тежест за работодателите по отношение подаването на електронни трудови записи.“ | ниска | висока |
| ***Ефикасност*** | **Цел 1** „Осигуряване на сигурност и достоверност на данните, свързани с трудовите правоотношения.“ | ниска | висока |
| | **Цел 2** „Намаляване на административната тежест за работодателите по отношение подаването на електронни трудови записи.“ | ниска | висока |
| ***Съгласуваност*** | **Цел 1** „Осигуряване на сигурност и достоверност на данните, свързани с трудовите правоотношения.“ | ниска | висока |
| | **Цел 2** „Намаляване на административната тежест за работодателите по отношение подаването на електронни трудови записи.“ | ниска | висока |

*Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.*

**6. Избор на препоръчителен вариант:**

**Вариант 2 „Приемане на промени в Наредбата за вписване в регистъра на заетостта, с които се предоставя възможност за синхронизиране на данните, съхранявани в регистъра на трудовите договори и за вписване на данни с персонален идентификационен код, издаден от Националната агенция за приходите.“**

**6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителните варианти (включително по отделните проблеми):**

○ Ще се увеличи

◉ Ще се намали

○ Няма ефект

*1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.*

*1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.*

При избрания вариант за решаване на проблема административната тежест по отношение на всяка от групите заинтересовани лица ще се намали. За наетите лица няма да е необходимо да изискват различни видове документи за доказване на факти и обстоятелства, свързани с трудовите правоотношения, възникнали преди стартирането на регистъра на заетостта. Работодателите няма да е нужно да подготвят и издават документи, свързани с трудовия стаж в случаите, когато са синхронизирани данните от регистъра на трудовите договори с регистъра на заетостта. Съхраняваните данни в регистъра на заетостта ще са актуални и точни, което ще облекчи работата на всяка от групите заинтересовани лица. Ще се намали и административната тежест за част от работодателите, които притежават персонален идентификационен код, издаден от НАП.

**6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителните варианти (включително по отделните проблеми)?**

○ Да

◉ Не

*1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.*

*1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).*

*1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.*

*1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.*

*1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.*

*1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.*

**6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителните варианти (включително по отделните проблеми)?**

○ Да

◉ Не

*Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.*

**6.4. По какъв начин препоръчителните варианти въздействат върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?**

◉ Актът засяга пряко МСП

○ Актът не засяга МСП

*Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.*

Постановлението оказва въздействие върху всички работодатели, вкл. и върху микро-, малките и средни предприятия. За тези предприятия се очаква да се намалят разходите, защото няма да е необходимо да издават различни видове документи, доказващи факти и обстоятелства, свързани с

трудовите правоотношения на наетите от тях работници и служители, които се съхраняват в регистъра на трудовите договори. Допълнителни ползи за микро-, малките и средните предприятия са свързани със създаването на правна сигурност, което е ключово за предприятия с ограничени ресурси.

**6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителните варианти (включително по отделните проблеми):**

При приемане на препоръчителния вариант за решаване на проблема не са идентифицирани потенциални рискове от неговото прилагане.

*Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.*

**7. Консултации:**

○ Проведени са консултации

*Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.*

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът на нормативен акт ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на труда и социалната политика с 30-дневен срок за представяне на становища и предложения. Проектът на нормативен акт ще се съгласува в съответствие с чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.
Проектът ще бъде обсъден в Националния съвет за тристранно сътрудничество.
*Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.*

**8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?**

○ Да

◉ Не

*1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).*

*1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.*

**9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?**

○ Да

◉ Не

*(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)*

**10. Приложения:**

……..……
……
*Приложете необходимата допълнителна информация и документи.*

**11. Информационни източници:**

НСИ – „Годишна статистика на заетостта и разходите за труд 2024 г.“

НСИ - годишно изследване за 2022 г. - „Годишна бизнес статистика“

*Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.*

**12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:**
**Име и длъжност: Калина Петкова, директор на дирекция „Трудово право, обществено осигуряване и условия на труд“**

**Дата:**

**Подпис:**

X

Калина Петкова
Директор на Д ТПООУТ